

О. В. СИРОМ'ЯТНИКОВА, Ю. О. ІВАНОВА

ЗАСТОСУВАННЯ БАЗЕЛЬ Ш ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Узагальнено нові вимоги Базельського комітету з питань банківського нагляду (Базель Ш) щодо капіталу та ліквідності та їх відмінність від попередньої редакції. Визначено основні напрями зростання капіталізації банків України з метою підвищення їх фінансової стійкості. Зроблено висновки щодо необхідності впровадження Базель Ш, дотримання вимог якого щодо обсягу і структури банківського капіталу та ліквідності, стане запорукою підвищення стійкості вітчизняних комерційних банків.

Ключові слова: Базель Ш, вимоги до формування банківського капіталу, достатність капіталу, капіталізація банків, фінансова стійкість банку.

Вступ. На сучасний кризовий стан розвитку національного банківського сектору економіки України вплинули фактори макроекономічного характеру, які пов'язані зі значною девальвацією національної валюти, високим рівнем інфляції (141 % у річному вираженні, за останніми даними), суттєвим відтоком депозитів, підвищенням міжбанківських ставок кредитування та рефінансування НБУ, що відбувалося на протязі 2014–2015 рр. [1]. Це потребує формування нових підходів до розробки нормативної бази з регулювання національної банківської системи, спрямованої на забезпечення стабільності функціонування комерційних банків.

Протягом 2015 року спостерігалась тенденція зменшення кількості банків, відбувалося зменшення рівня капіталізації та погіршення адекватності їх капіталу. Так, згідно даних Національного Банку України, кількість банків, які мали банківську ліцензію на 1 листопада 2015 року, (без урахування неплатоспроможних банків) становила 120, з яких: з іноземним капіталом – 40 банків, в т.ч. зі 100 % іноземним капіталом – 18 банків (на 1 січня 2015 року їх кількість становила 163, з них 51 з іноземним капіталом). За результатами проведеного діагностичного обстеження в рамках програми МВФ «Стенд-бай» та проекту Світового банку з підтримки фінансового сектору України 18 банків потребували вжити низку заходів, які спрямовані на забезпечення достатності їх регулятивного капіталу, а п'ять банків в умовах погіршення економічної ситуації, втратили ліквідність та були віднесені до категорії неплатоспроможних [1].

Недостатність капіталу деяких банківських установ України в останні роки негативно вплинула не тільки на стабільність їхньої діяльності, а і на ліквідність усієї банківської системи. Саме тому, підвищення рівня достатності капіталу банків на основі запровадження стандартів Базель Ш є актуальним завданням, вирішення якого сприятиме не лише підвищенню стійкості банківської системи, а й прискорить її інтеграцію у європейський простір.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Визначення сутності фінансової стійкості, аналіз основних вимог щодо достатності власного капіталу комерційних банків та методів його оцінки було досліджено в багатьох працях науковців, а саме Ж. Довгань [2], В. Міщенко [3], В. Коваленко [4],

О. Папаїки [5], С. Савлука [6] та ін. Але сучасні кризові умови господарювання банківського сектору України потребують проведення додаткових досліджень з визначення ключових аспектів особливостей запровадження міжнародних стандартів Базель Ш та оцінки їх впливу на підвищення фінансової стійкості вітчизняних банківських установ.

Постановка проблеми. Світова фінансова криза виявила проблеми, які показали необхідність удосконалення принципів регулювання банківської діяльності та зумовила розробку і впровадження нових методів якісної оцінки системних ризиків, створення контрциклічних норм достатності капіталу та достатнього запасу ліквідності на випадок непередбачених економічних спадів, бо існуюча на той момент система банківського регулювання і нагляду не повною мірою відображала ризики банківського сектору. Так, у передкризовий період деякі банки вели агресивну політику, і, ставлячи в пріоритет отримання прибутку, нехтували якісною оцінкою ризиків, не формували у достатньому обсязі резерви під можливі втрати за операціями на кредитних і фондових ринках і запас ліквідності на випадок збитків.

Для підвищення стійкості банків до наслідків кризових явищ Базельським комітетом з питань банківського нагляду був розроблений пакет реформ, затверджений в грудні 2010 року, який отримав назву Базель Ш [7, 8, 9, 10].

Сучасний стан банківської системи України характеризується значним дефіцитом достатності капіталу, тому впровадження у національну практику стандартів Базель Ш є одним із шляхів відновлення стабільності української банківської системи, що підвищить довіру вкладників і поверне кошти в банківську систему.

Так, за інформацією Національного банку у жовтні 2015 року обсяг готівки поза банками зріс на 1,6 % до 275,4 млрд. грн., загальний обсяг депозитів в українських банках скоротився з 653,4 до 361,3 млрд. грн. та став меншим, ніж був у 1990 році, а це основний ресурс для кредитування економіки, значно підвищилися ставки міжбанківського кредитування та рефінансування НБУ. Все це привело до скорочення ресурсної бази та відповідного зменшення ліквідності банків, і, як наслідок, – до неплатоспроможності значної їх частини, яка, виходячи з ринку, забрала

© О. В. Сиром'ятникова, Ю. О. Іванова, 2015

значну частку депозитної бази – на суму 107,1 млрд грн та \$6,8 млрд, або 23 % усієї депозитної бази в країні за 2014–2015 рр. [1].

Наслідком вищезазначених тенденцій стало виникнення проблеми в необхідності значної докапіталізації банківської системи, незважаючи на те, що деякі банки вже провели її перший етап і досить активно нарощували капітал. Це зумовлено тим, що станом на 01 жовтня 2015 року норматив Н2 (норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу) серед банків з першої групи класифікації порушували 5 банківських установ. Їх значення Н2 було менше визначеного регулятором необхідного рівня в 10 %: Альфа-банк – 5,75 %, Сбербанк Росії – 6,79 %, Промінвестбанк – 7,05 %, ОТП Банк – 8,16 %, Приватбанк – 9,93 %. [1].

Мета дослідження. Метою статті є узагальнення вимог стандартів Базель III до регулювання капіталу

банків та визначення впливу їх впровадження на фінансову стійкість банківських установ в Україні.

Матеріали дослідження. Основною метою введення Базельських стандартів є підвищення стійкості банків та захист прав споживачів банківських послуг. При цьому, він не скасовує попередні угоди по капіталу (Базель I і Базель II), а доповнює їх і спрямований на усунення недоліків існуючих стандартів регулювання.

Нові стандарти спрямовані на регулювання банківської діяльності країнах, які є членами Базельського комітету або офіційно проголосили про дотримання його вимог. Вони мають упроваджуватися поступово і поетапно в період 2013–2019 років (табл. 1) [7–10].

...

Таблиця 1 – Терміни запровадження коефіцієнтів мінімальної достатності капіталу (% від активів, зважених на ризик) та ліквідності згідно з вимогами Базеля III

Показники	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Коефіцієнт лівериджу	Паралельне використання в період із 01.01.2013 р. до 01.01.2017 р. Оприлюднення – з 01.01.2015 р.					Включення до Компоненти I	
Частка акціонерного капіталу	3,5	4,0	4,5	4,5	4,5	4,5	4,5
Резервний буфер капіталу (Capital conservation buffer)				0,625	1,25	1,875	2,5
Акціонерний капітал + резервний буфер капіталу	3,5	4,0	4,5	5,125	5,75	6,375	7,0
Зменшення відрахувань (15 % фінансових інструментів, що раніше входили до складу Tier 1 Capital (відкладені податкові активи, інвестиції у фінансові компанії тощо))		20	40	60	80	100	100
Мінімальний капітал першого рівня (Minimum Tier 1 Capital)	4,5	5,5	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Мінімальний загальний капітал (Minimum Total Capital)	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0
Мінімальний загальний капітал + резервний буфер капіталу	8,0	8,0	8,0	8,625	9,25	9,875	10,5
Інструменти капіталу, що виводяться зі складу капіталу першого рівня або капіталу другого рівня	Поступове виведення впродовж 10 років, починаючи з 2013 р.						
Коефіцієнт короткострокової ліквідності (LCR або Liquidity Coverage Ratio)			60	70	80	90	100
Коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR або Net Stable Funding Ratio)						Впровадження min значення	

Ці вимоги матимуть вплив на діяльність банків як країн членів Базельського комітету, так і для країн, що не входять в нього, але його сила, насамперед, буде залежати від типу і розміру банку, тому і конкретні терміни запровадження можуть різнитися. Для більшості невеликих банків, перш за все, відчутним буде збільшення вимог до розміру і якості капіталу, ліквідності і частки позикового капіталу (лівериджу).

Вже з 2013 року більшість іноземних банків, дочірні структури яких працюють в Україні, почали запроваджувати в свою діяльність вимоги Базеля III і,

перш за все, провели реформу вимог щодо структури капіталу банків. Але, слід зауважити, що саме введення рекомендацій Базеля III стали причиною того, що деякі європейські банки почали звертати свою діяльність в країнах, які вважаються ризиковими для інвестування, до яких належить і Україна за версією міжнародних рейтингових агентств. Це зумовлено тим, що в країні з більшим ризиком для інвестування вище рівень коефіцієнту ризику, на який зважуються всі активи, що знаходяться в даній країні. Дотримання вимог Базеля III вимагає або проводити докапіталізацію, або згорнути діяльність, бо для

виконання нормативу достатності європейському банку, працюючому на ринку України, потрібно збільшити свій капітал на суму, еквівалентну розміру активів його української дочірньої компанії, помножених на мінімальний рівень достатності капіталу [11].

Якщо співставити та проаналізувати вимоги Базеля II та Базеля III, то можна стверджувати, що положення Базель III є значно жорсткішими. Вони змінюють не тільки вимоги, які стосуються формування банківського капіталу і нормативів ліквідності, а додається нове положення – механізм протидії системним ризикам, основна мета якого – забезпечення стійкого фінансового стану банку в довгостроковій перспективі та повномасштабне охоплення ризиків.

Аналіз основних вимог Базеля III по відношенню до існуючих стандартів дозволяє визначити наступні їх відмінності:

В Базель III збільшуються вимоги до структури і якості капіталу банку у відсотковому відношенні до активів, зважених на ризики; запроваджуються нові мінімальні вимоги до достатності капіталу першого рівня і його складової частини – базового капіталу (Common Equity Tier 1), який включає в себе звичайні акції, нерозподілений прибуток та емісійний дохід по звичайних акціях.

Базель III підвищив вимоги до достатності капіталу:

- змінено розмір статутного капіталу – з 2 до 4,5 %, але на розсуд національного регулятора Базельський комітет допускає поступове підвищення вимог до базового капіталу: 3,5 % в 2013 році, 4 % – в 2014 році і 4,5 % – в 2015 році. Деякі країни не скористалися прогресивним підвищенням вимог. Так, Китай відразу ввів більш високі вимоги до достатності базового капіталу в розмірі 5 %, Індія – 5,5 %, Філіппіни – 6 % [12];

- капітал першого рівня збільшено з 4 до 6 %;
- за сукупним капіталом ((Minimum Total Capital) вимоги залишились на рівні 8 % (для діючих банків нормативне значення N2, встановлене НБУ, не може бути меншим за 10 %.), але, з метою покриття збитків банку під час системних криз для підтримання достатності капіталу на певному рівні, рекомендується створювати так званий буфер консервації капіталу (conservation buffer), який буде збільшуватися поступово з 2016 року на 0,625 % щорічно до досягнення до 1 січня 2019 значення 2,5 % від статутного капіталу банку після відрахування дивідендів (що збільшує вимоги до сукупного капіталу з 8 до 10,5 %, за капіталом першого рівня T1 – з 4 до 8,5 %, за акціонерним капіталом – з 2 до 7 %);

- вперше запроваджено контрциклічний буферний капітал (countercyclical buffer range), необхідний для стримування кредитної активності у періоди економічного підйому та її стимулювання в періоди спаду, у розмірі від 0 до 2,5 % (таким чином вимоги до сукупного капіталу зростають вже до 13 %);

- для системно важливих банків запроваджено додаткові вимоги до капіталу в розмірі від 1 до 2,5 %

(таким чином, загальний норматив достатності капіталу для них може зрости до 15,5 %).

Слід відзначити, що буферний капітал формується з інструментів, які відповідають критеріям базового капіталу першого рівня та в змозі поглинати збитки, тому до виконання вимог щодо формування буферних капіталів банківські установи зобов'язані обмежити виплати бонусів і дивідендів.

Нові вимоги до достатності капіталу змусять банки, які не мають можливості збільшувати основний капітал, скоротити обсяги кредитування, що в свою чергу, зменшить прибуток банків та обмежить зниженням виплат дивідендів і бонусів керівництву та працівникам. Слід зазначити, що підвищення вимог до банківського капіталу приведе до більш активного управління кредитним портфелем. Перегляд існуючих угод, зміна контрагентів або залучення нового капіталу, стане запорукою мінімізації ризику контрагента та ринкового ризику.

Незважаючи на недоліки, посилені вимоги до достатності капіталу першого рівня також можуть стати потужним стимулом до зміни власних бізнес-моделей комерційних банків, за рахунок підвищення активності з залучення капіталу на фінансових ринках, що надасть їм певні конкурентні переваги, чому сприяє подовження строків впровадження Базель III з нарощування необхідного додаткового капіталу.

В Базель III також внесені суттєві поправки в другий компонент (Pillar II) Базель II, який зобов'язує банк і наглядовий орган переконатися, що в розрахунок капіталу внесені всі вагомі ризики. У цих цілях суттєво збільшені вимоги по покриттю капіталу з кредитних ризиків контрагента (counterparty credit risk – CCR) за операціями з похідними фінансовими інструментами, угодами РЕПО та операціями із сек'юритизації активів. Даний ризик оцінюється показником CVA (Credit Value Adjustment).

З метою підвищення ринкової дисципліни в рамках третього компонента (Pillar III) Базель III підвищується прозорість капітальної бази для того, щоб всі елементи капіталу розкривалися в співвідношенні з даними бухгалтерського обліку, а також були в наявності відомості про всі нормативні коригування та інша інформація про капітал і оцінку ризиків, яка буде корисною для всіх зацікавлених сторін при прийнятті адекватного рішення щодо взаємодії з банківською установою.

Серед нововведень Базель III запровадження нового регулятивного показника – коефіцієнт лівериджу («leverage ratio»), який повинен доповнювати показники капіталу з урахування ризиків. Мінімальний розмір показник левериджу встановлено на рівні 3 % для капіталу першого рівня (Tier 1). До 1 січня 2013 р. наглядові органи лише здійснювали моніторинг цього коефіцієнта, а вже до 1 січня 2017 р. цей коефіцієнт стане обов'язковим для виконання. Розкриття значення цього показника у звітності банків розпочалося з 1 січня 2015 р., а перехід до Компоненти I Стандартів Базель III буде проведений із січня 2018 р.

Для оцінки стійкості банків Базелем III було введено два нормативи ліквідності: коефіцієнт

короткострокової ліквідності (Liquidity coverage ratio, LCR) і коефіцієнт чистого стабільного фондування (Net Stable Funding Ratio, NSFR), які повинні стати індикаторами стабільності банків на випадок виникнення кризових проблем з ліквідністю.

Коефіцієнт короткострокової ліквідності LCR (аналог нормативу короткострокової ліквідності, який використовується в Україні) визначає обсяг високонадійних і ліквідних активів для покриття неочікуваного відтоку коштів протягом короткострокового періоду (30 днів). Таким чином, банк має забезпечити себе ліквідними активами, які на 100 % покривають короткострокові зобов'язання банків терміном менше місяця. У разі гострої кризи ліквідності (за умов різкого падіння кредитного рейтингу банківської установи; часткової втрати депозитної бази; втрати незабезпеченого інвестиційного фінансування або значного збільшення обмежень забезпеченого фінансування; посилення відпливу коштів за рахунок деривативів і позабалансових інструментів) наглядові органи можуть дозволити банку для компенсації чистого відтоку грошових коштів використовувати високоякісні ліквідні активи, які не мають обтяжень. Зокрема, LCR був введений з 1 січня 2015 року, але його мінімальна вимога буде встановлена на рівні 60 % і зростатиме рівними річними кроками, щоб досягти 100 % до 1 січня 2019 р. [9].

Коефіцієнт чистого стабільного фондування NSFR характеризує наявність довгострокових стабільних джерел фінансування з часовим горизонтом в 1 рік. Він визначається як відношення наявних стабільних джерел фінансування до необхідного їх обсягу і повинен бути вище 100 %. Наглядовий орган має право встановлювати додаткові порогові значення коефіцієнту чистого стабільного фінансування, які будуть індикатором для застосування відповідних заходів.

Підсумовуючи основні нововведення Базелю III, представлені в табл. 2, слід зазначити, що більш чітке визначення капіталу та підвищення мінімальних вимог до нього, впровадження нових резервних буферів капіталу допоможуть банкам адаптуватися до економічних та фінансових криз, завдяки залученню значних суми додаткового капіталу для того, щоб дотримуватися встановлених нормативів. Наслідком цих процесів стане зменшення кількості банків, підвищення їх фінансової стійкості, зниження ризикованості їх діяльності.

Слід зауважити, що в Україні законодавча база ґрунтується на положеннях Базель I, а українські банки лише досить недавно почали поступовий перехід на рекомендації Базеля II, яким на даному етапі повністю відповідає лише мала частина українських банків, до того ж норми Базеля I та II більше носять рекомендаційний характер, в той час, як вимоги Базель III є обов'язковими до виконання.

Таблиця 2 – Співставлення основних характеристик компонентів Базель II і Базель III [5]

Компонент	Базель II	Базель III
Компонент I (Pillar I)	Мінімальні вимоги до капіталу	Підвищені мінімальні вимоги до капіталу і ліквідності
Компонент II (Pillar II)	Наглядовий процес	Посилене розкриття інформації і ринкова дисципліна
Компонент III (Pillar III)	Розкриття інформації і ринкова дисципліна	Посилений наглядовий процес для корпоративного управління ризиками і планування капіталу

Частина банків, здебільшого з іноземними інвестиціями, до 2019 р. буде поступово переходити до рекомендацій Базеля III, в той час як інші ще навіть не завершили перехід до рекомендацій Базеля II, який на практиці виявився менш успішним, ніж Базель I, що і зумовило розробку Базеля III.

В першу чергу, потрібно ввести вимоги Базеля III до системно значущих банків. Особливо це стосується більш серйозних вимог до короткострокової ліквідності – мінімального обсягу високоліквідних активів, яких вистачить, щоб пережити короткостроковий кризовий період.

Зараз не найкращий час для введення вимог Базель III, тому що банківська система України перебуває в складному стані – до класичних банківських проблем в Україні додалися проблеми форс-мажорного характеру, такі як анексія Криму та військові дії на Донбасі, що зумовило масу збитків для банків, викликаних втратою відділень, готівкових коштів, заставного майна та іншого забезпечення за кредитами, збільшилась частка прострочених кредитів. Як наслідок, посилюється девальвація національної валюти і за підсумками 2014 р. склала більше 65 %, а зниження довіри до банків спровокувало значний відтік коштів. За 2014 рік відтоки депозитів по всій банківській системі склали близько 126 млрд грн, при цьому рефінансування НБУ склало не більше третини від суми втрат. Однак, з точки зору системних ризиків можливий перехід на більш жорсткі вимоги Базеля III можна оцінити і позитивно, тому що підвищення вимог до кредитної якості позичальників та більш суворий контроль за виконанням ними зобов'язань поліпшить якість активів банківської системи.

При цьому, впровадження основних положень Pillar II і Pillar III, які стосуються регулювання та розкриття інформації, може викликати складнощі для банків, бо дасть змогу наглядовим органам відстежувати їх потенційно ризиковану політику. В той же час для регулятора принципово важливо мати можливість відстежувати реальне використання коштів.

Висновки. Згідно з нормативними документами Базельського комітету фінансово стійким визнається комерційний банк, результати діяльності якого відповідають встановленим вимогам, адаптованим національним регулятором до реалій вітчизняної банківської системи. Базель розглядає фінансову

стійкість не як термін, але як комплекс позитивних нормативних значень, що забезпечують стабільну роботу банку, саме тому Національному Банку України необхідно адаптувати правила під особливості банківської системи своєї країни і різні вимоги до регулювання та прийняти власну версію «Базеля III».

В поточних кризових умовах господарювання банківської системи України впровадження вимог стандартів Базеля III повинно проходити поступово з урахуванням масштабів їх діяльності та структури наявного регуляторного капіталу. У якості основного інструмента адаптації вітчизняних комерційних банків до вимог стандартів «Базеля III» за умов гострої кризи ліквідності та запобігання поширення інфляційних ризиків стає входження держави в їх капітал на зворотній основі за рахунок емісії спеціалізованих цінних паперів або сек'юритизації додаткових випусків акцій.

Урахування української специфіки дасть можливість забезпечити стабільність банківської системи України та дасть змогу повернути довіру вкладників до неї, що стане запорукою зростання показників капіталізації до рівня країн Східної Європи та стане стимулом зростання національної економіки.

Список літератури: 1. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua> – Дата звертання : 30 листопада 2015. 2. Довгань Ж.М. «Базель-III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи / Ж.М. Довгань // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 1(10). – С. 224 – 229. 3. Міщенко В. Базель III: нові підходи до регулювання банківського сектору / В. Міщенко, А. Незнамова // Вісник Національного банку України. – 2011. – № 1. – С. 4–9. 4. Коваленко В.В. Достатність капіталу банківської системи в умовах циклічного розвитку економіки / В.В. Коваленко, Д.С. Гайдукович // Стратегічні пріоритети. – 2014. – № 1. – С. 48–58. 5. Папаїка О.О. Капітал банків у контексті вимог міжнародних стандартів Базель-III: перспективи для України / О.О. Папаїка, Е.В. Косова // Бізнес Інформ. – 2014. – № 7. – С. 241–246. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2014_7_44.pdf. – Дата звертання : 1 грудня 2015. 6. Савлук С. Власний капітал як запобіжник втрати ліквідності банку / С.В. Савлук // Банківська справа. – 2012. – № 2. – С.55–62. 7. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking system / Bank for International Settlements – Bank for International Settlements, December 2010 (rev. June 2011). – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>. – Дата звертання : 30 листопада 2015. 8. Basel Committee on Banking Supervision. Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring / Bank for International Settlements – Bank for International

Settlements, December 2010. – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs188.pdf>. – Дата звертання : 28 листопада 2015. 9. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools / Bank for International Settlements. – Bank for International Settlements, 2013 – Режим доступу : <http://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>. – Дата звертання : 27 листопада 2015. 10. Revised version of the Basel III capital rules reflecting the CVA modification. – (1 June 2011). – Режим доступу: <http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>. – Дата звертання : 2 грудня 2015. 11. Bauman O. Необхідність впровадження вимог Базеля III в Україні та їхній вплив на фінансову систему / О. Bauman // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2015. – Т. 1, № 18. – С. 58–63. – Режим доступу : <http://dx.doi.org/10.18371/fcaptr.v1i18.46109>. – Дата звертання : 27 листопада 2015. 12. Поздишев В. Вимоги Базеля III до основних параметрів діяльності банківських установ / В. Поздишев // Фінансовий ринок України. – 2013. – № 6. – С. 25–26.

Bibliography (transliterated): 1. Ofitsiyniy sayt Natsionalnogo banku Ukraini. Web. 30 November 2015. <<http://www.bank.gov.ua>>. 2. Dovgan Zh.M. "«Bazel-III» u zabezpechenni finansovoyi stiykosti bankivskoyi sistemi" / Visnik Universitetu bankivskoyi spravi Natsionalnogo banku Ukraini. 2011. No. 1(10). 224–229. Print. 3. Mishchenko, V., and A. Neznamova "Bazel III: novi pidhodi do reguluyuvannya bankivskogo sektoru." Visnik Natsionalnogo banku Ukraini. 2011. No. 1. 4–9. Print. 4. Kovalenko, V.V., and D.S. Gaydukovich "Dostatnist kapitalu bankivskoyi sistemi v umovah tsiklichnogo rozvitku ekonomiki." Strategichni prioriteti. 2014. No. 1. 48–58. Print. 5. Papaika, O.O. and E.V. Kosova "Kapital bankiv u konteksti vimog mizhnarodnih standartiv Bazel-III: perspektivi dlya Ukraini." Biznes Inform. 2014. No. 7. 241–246. Web. 1 December 2015. <http://nbuv.gov.ua/j-pdf/binf_2014_7_44.pdf>. 6. Savluk, S. "Vlasniy kapital yak zapobizhnik vtrati likvidnosti banku." Bankivska sprava. 2012. No.2. 55–62. 7. Bank for International Settlements Basel Committee on Banking Supervision. "Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking system." Bank for International Settlements, December 2010 (rev. June 2011). Web. 30 November 2015. <<http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>>. 8. Bank for International Settlements Basel Committee on Banking Supervision. "Basel III: International framework for liquidity risk measurement, standards and monitoring." Bank for International Settlements, 2010. Web. 28 November 2015. <<http://www.bis.org/publ/bcbs188.pdf>>. 9. Bank for International Settlements "Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools." Bank for International Settlements, 2013 Web. 27 November 2015. <<http://www.bis.org/publ/bcbs238.pdf>>. 10. Bank for International Settlements "Revised version of the Basel III capital rules reflecting the CVA modification." Bank for International Settlements, June 2011. Web. 1 December 2015. Web. 2 December 2015. <<http://www.bis.org/publ/bcbs189.pdf>>. 11. Bauman, O. "Neobhidnist vprovadzhennya vimog Bazelya III v Ukraini ta yihniy vpliv na finansovu sistemu" Finansovo-kreditna diyalnist: problemi teorii ta praktiki. 1.18 (2015). 58–63. Web. 27 November 2015. <<http://dx.doi.org/10.18371/fcaptr.v1i18.46109>>. 12. Pozdishev, V. "Vimogi Bazelya III do osnovnih parametriv diyalnosti bankivskih ustanov." Finansoviy rinok Ukraini, 2013. No 6. 25–26. Print.

Надійшла (received) 11.06.2015

Сиром'ятникова Оксана Валеріївна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», старший викладач кафедри економічного аналізу та обліку; тел.: (050) 902–50–34; e-mail: sov117@yandex.ru.

Syromyatnikova Oksana Valeriyivna – National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Senior Lecturer at the Department of Economic Analysis and Accounting; tel.: (050) 902–50–34; e-mail: sov117@yandex.ru.

Іванова Юлія Олексіївна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», магістрант; тел.: (099) 759–65–51; e-mail: yulechkaivanova@mail.ua.

Ivanova Yulia Oleksiyivna – National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", undergraduate; tel.: (099) 759–65–51; e-mail: yulechkaivanova@mail.ua.